

Ing. Oldřich Vlasák ředitel a člen představenstva SOVAK

Narozen 26. listopadu 1955 v Hradci Králové. Vystudoval Strojní fakultu ČVUT v Praze. Nejprve pracoval ve Výzkumném ústavu potravinářském a chladicí techniky Hradec Králové jako výzkumný pracovník, poté v Koprojektě Praha jako projektant a vedoucí ekologicko-energetického střediska. Od roku 1990 působil jako ředitel společnosti Marius Pedersen a BWM, následně jako ředitel East Bohemian Airport, a.s. Absolvoval několik odborných stáží ve Velké Británii, Německu, Dánsku a USA, byly mu přijaty tři patenty a 11 zlepšovacích návrhů. Zveřejnil mnoho článků a statí v odborných časopisech a spolupodílel se na vydání několika odborných publikací. V roce 1994 se stal členem Rady města Hradec Králové a v roce 1998 primátorem města, v roce 2002 byl opětovně zvolen primátorem, z této funkce odstoupil v roce 2004 po zvolení do Evropského parlamentu. Je zastupitelem města Hradec Králové. Byl místopředsedou Euroregionu Glacensis (1996–2000). V roce 2000 byl zvolen místopředsedou a o rok později předsedou Svazu měst a obcí ČR. Tuto funkci vykonával 11 let. V letech 2011–2014 působil jako místopředseda pro evropské záležitosti SMO ČR. Od roku 2000 do roku 2004 byl zástupcem ČR v Radě evropských municipalit a regionů (CEMR) a v Kongresu místních a regionálních orgánů (CLRAE) Rady Evropy. Od roku 2002 je výkonným prezidentem CEMR. V letech 2000–2004 byl také zástupcem ČR ve Výboru regionů EU, kam byl v roce 2014 znovuzvolen. Aktivně pracuje ve Výboru pro životní prostředí (ENVE) a Výboru pro regionální rozvoj (COTER). Do Evropského parlamentu byl zvolen v roce 2004. Zde působil i druhé volební období až do roku 2014. V lednu 2012 byl zvolen místopředsedou Evropského parlamentu. Tuto významnou funkci vykonával do konce svého funkčního období, tj. do konce roku 2014.

V roce 2010 byl zvolen předsedou Správní rady Univerzity Hradec Králové. Ve volbách roce v 2016 byl zvolen do zastupitelstva

Královéhradeckého kraje, kde zastává funkci předsedy Výboru pro regionální rozvoj.

Od roku 2015 působí jako člen představenstva a ředitel Sdružení oborů vodovodů a kanalizací, z.s., se sídlem v Praze. Na jaře 2018 byl zvolen předsedou pracovní skupiny „vodárenství“ při Hospodářské komoře ČR a zástupcem HK ČR ve Výboru pro koordinaci regulace vodovodů a kanalizací. Ing. Oldřich Vlasák hovoří anglicky, rusky a částečně německy. Je ženatý, má tři děti. K jeho zálibám patří sport (volejbal, cyklistika, lyžování), 15 let byl dobrovolným členem Horské služby.

Stránský: Sdružovat se je logický způsob chování. Ostatně říká se: bude-li nás víc, nebudeme se bát vlka nic. Jaké je poslání SOVAK ČR?

Vlasák: Sdružení oborů vodovodů a kanalizací ČR, z.s. (SOVAK ČR) bylo založeno 23. 11. 1989 jako dobrovolné zájmové sdružení provozovatelů veřejných vodovodů a kanalizací uzavřením smlouvy o sdružení deseti státních podniků působících na území dnešní České republiky a zřízením sekretariátu sdružení. V současné době má náš spolek celkem 112 řádných členů a 124 členů přidružených. Řádní členové se rekrutují z řad vlastníků či provozovatelů vodohospodářské infrastruktury a zásobují kvalitní pitnou vodou přes 9 mil. obyvatel, odvádějí odpadní vody pro téměř 8 mil. obyvatel a přes 98 % těchto odpadních vod čistí. I přes výrazné změny, kterými za posledních 30 let prošel jak náš spolek, tak i naši členové, naším hlavním posláním bylo, je a do budoucna bude především formulovat a hájit společné zájmy všech našich členů ve věcech legislativních, technických a ekonomických. Mezi další naše činnosti patří zejména pořádání odborných seminářů, konferencí či výstavy VOD-KA s obsáhlým doprovodným programem. Pro potřeby svých členů rovněž vydáváme oborový časopis Sovak a zajišťujeme chod webových stránek našeho spolku. Obě tyto platformy slouží k informování našich členů o činnosti našeho spolku a o nejnovějších aktualitách ve vodním hospodářství. V neposlední řadě spolupracujeme s řadou odborných a profesních organizací jak na domácí půdě (Svaz vodního hospodářství, Svaz měst a obcí ČR, Hospodářská komora ČR, Asociace pro vodu ČR), tak v zahraničí (EurEau – Evropský svaz národních asociací dodavatelů vody a poskytovatelů služeb odpadních vod, Asociácia vodárenských spoločností, International Water Association).

Stránský: V těchto dnech uplynulo 25 let od privatizace a vzniku podniků VaK. Čtvrtstoletí je dostatečně dlouhá doba k zhodnocení: co se povedlo, co nepovedlo?

Vlasák: Vodohospodářské služby byly před rokem 1990 poskytovány státními organizacemi, které působily v prostředí monopolního státního vlastnictví a centrálně plánovaného hospodářství v územním rozsahu tehdejších krajů a hl. m. Prahy. V rámci transformace státem výrazně dotovaného a v prostředí tržního hospodářství nadále neudržitelného systému bylo počátkem 90. rozhodnuto o privatizaci. Převažoval model založení „smíšených akciových společností“. Obce zde bezúplatně získaly více jak 80 % akcií majetku, který zahrnoval jak infrastrukturní, tak provozní majetky. Dalším modelem bylo vlastnické oddělení

infrastrukturního a provozního majetku, kdy infrastrukturu opět bezúplatně převzaly obce, provozní majetek byl privatizován dle zákona o velké privatizaci.

V průběhu 90. let řada vlastníků smíšených společností dospěla k názoru, že pro ně bude výhodnější oddílný model, a provozní část společnosti prodaly zahraničním investorům (především Veolia, Suez, Anglian Water, Energie AG, Aqualia, Ondeo). Hlavním důvodem byl především stav vodohospodářské infrastruktury, který sice města a obce získaly od státu bezúplatným převodem, ale potřeboval investice v řádu desítek miliard Kč. Tyto investice byly vyvolány především naprosto nevyhovujícím stavem infrastruktury, kdy například ztráty vody v trubní síti se běžně pohybovaly na úrovni 40–50 % vyrobené vody, či neustále se zpřísnujícími požadavky především na kvalitu vypouštěných odpadních vod. Mnoho čistíren odpadních vod bylo v minulosti rekonstruováno způsobem, kdy sotva se zkolaudovala proběhla intenzifikace, už bylo nutné kvůli změněné legislativě připravovat další rekonstrukci. V některých případech bylo nutné řešit i situaci, kdy sice vybudovaná kanalizační síť patřila státu, společnou čistírnu odpadních vod však vybudoval a provozoval velký státní průmyslový podnik sídlící v daném městě. Řada těchto podniků měla po roce 1989 velmi pohnutý osud, a tak odkoupení a převzetí provozu stávající ČOV bylo pro města tím jediným možným řešením. Co znamená nemít vodohospodářskou infrastrukturu pod svou kontrolou, můžeme dlouhodobě pozorovat na vleklé kauze města Dvůr Králové nad Labem.

Velkou výzvou se ukázalo i samotné hospodaření provozních společností. V prostředí rostoucích provozních nákladů a současně klesajících tržeb z důvodu snižující se spotřeby pitné vody v domácnostech i průmyslu se pro mnohá města a obce ukázalo daleko efektivnější svěřit provoz infrastruktury zkušenému provozovateli a soustředit se pouze na správu a rozvoj vodohospodářského majetku.

Prodejem provozní části tak jednotlivá města a obce získaly nejen zkušeného partnera v době dramaticky měnících se podmínek, ale především tolik potřebné zdroje pro investice. Je nutné si uvědomit, že v naprosté většině případů hlavní složkou ceny za provozní společnost nebyl samotný provozní majetek, ale především délka provozní smlouvy a s ní spojené právo vybírat platby za vodné a stočné. Vlastník infrastrukturního majetku kromě jednorázového příjmu z prodeje provozní části dostal i garantovaný příjem v podobě předplaceného nájemného, se kterým mohl při investicích předem kalkulovat. V současnosti, po masivních investicích a rapidním zlepšení parametrů kvality pitné vody a vody vypouštěné do vodotečí, je nájemné vypláceno pravidelně každý rok dle uzavřených smluv.

V tomto ohledu lze považovat proběhlou privatizaci jako jeden ze způsobů transformace českého vodárenství za úspěšnou. Co naopak nelze hodnotit pozitivně, byl přístup státu k privatizaci. Pokud totiž stát již jednou připustil, že vodohospodářskou infrastrukturu může provozovat (a v některých ojedinělých případech i vlastnit) nejen městská, ale i soukromá společnost, měl toto své rozhodnutí hájit i při vyjednávání o podobě dotačních podmínek z prostředků EU v rámci Operační-

ho programu životní prostředí. Namísto toho byly přijaty takové podmínky, které výrazným způsobem ztěžovaly či přímo vylučovaly možnost čerpat evropské dotace pro ta města a obce, která předtím bez znalosti těchto podmínek rozhodla o privatizaci. Vytvořil se tak dotační systém upřednostňující jen vybrané skupiny příjemců, což v našem oboru vyvolalo spoustu „zlé vody“. Co se nepovedlo vůbec, je prezentace účasti soukromého kapitálu ve vodním hospodářství směrem k veřejnosti i politické reprezentaci. Liberalizace trhu síťových odvětví (energetika, plynárenství, telekomunikace, autobusová či železniční doprava) je všeobecně chápána a přijímána jako účinný nástroj vedoucí k zvýšení efektivity a modernizaci daného oboru, na čemž participují všechny zúčastněné strany, koncového zákazníka nevyjímaje. Ve vodním hospodářství je ale vytváření konkurenčního prostředí často prezentována jako něco škodlivého, co je potřeba urychleně eliminovat. Namísto seriózních diskusí o rizicích vyplývajících z provozování vodohospodářské infrastruktury, nákladové efektivity, poměru generovaných prostředků určených na opravy a obnovu infrastruktury vůči její hodnotě či plnění řady zákonných povinností, jsme svědky prázdných diskusí o „návratu české vody do českých rukou“ (vodu nikdo nemůže vlastnit, stát ani města nikdy nad ní neztratila kontrolu) či o „garancích“ nižší ceny vody. K tomuto stavu jsme přispěli i my vodohospodáři, jelikož v minulosti jsme se příliš soustředili na řešení technických záležitostí a pozapomněli na odvěkovou pravdu, že vítězem není ten, kdo dosáhne vytčených cílů, ale ten, kdo dokáže třeba i malý kus odvedené práce před veřejností řádně obhájit.

Stránský: *Mnohé profese tvrdí, že legislativní proces a politická rozhodování se řídí oním „o nás bez nás“. Jak jako představitel jistě silného sdružení „malé vody“ hodnotíte spolupráci s ústředními vodohospodářskými orgány, politickou reprezentací obecně?*

Vlasák: Musím s potěšením konstatovat, že komunikace mezi naším oborovým spolkem a jednotlivými představiteli státní správy se postupně zlepšuje. Za posledních několik let jsme navázali partnerství s ostatními oborovými a profesními organizacemi, jako je například Svaz měst a obcí, Hospodářská komora ČR či Svaz průmyslu a dopravy ČR. V loňském roce vstoupil SOVAK ČR do Hospodářské komory, kde jsme založili pracovní skupinu Vodárenství. Jednotlivými členy této pracovní skupiny jsou zástupci provozovatelů a vlastníků vodohospodářské infrastruktury, Svazu vodního hospodářství, Asociace pro vodu ČR či Svazu měst a obcí ČR. Mám tu čest být předsedou této pracovní skupiny. Cílem této pracovní skupiny je hledat většinové názory ve vodárenství a prezentovat je po dohodě s Hospodářskou komorou ČR právě za Hospodářskou komoru ČR.

Všechny tyto organizace patří mezi takzvaná povinná připomínková místa, a tak máme možnost se zúčastnit a podat připomínky a stanoviska k navrhovaným změnám jednotlivých zákonů, nařízení vlády, vyhlášek a dalších materiálů. V některých případech jsme dokonce jednotlivými rezorty zváni i k přípravě jednotlivých novel ještě před jejich odesláním do mezirezortního připomínkového řízení. Z poslední doby lze jmenovat

chystanou novelu vodního zákona k problematice sucha. SOVAK ČR je tak respektováním spolkem, který dokáže účinně hájit práva a zájmy svých členů a zároveň poskytovat zpětnou vazbu státní správě v jejím výkonu regulace našeho oboru.

Stránský: *A co práce referátů vodohospodářských, případně životního prostředí? Mnozí poukazují na to, že se rigidně řídí literou zákona a bojí se jít vstříc rozumným přístupům, které však jsou na hraně...*

Vlasák: Pracovníci vodoprávních úřadů jsou metodicky vedeni zástupci Ministerstev životního prostředí a zemědělství. Pro potřeby vodoprávních úřadů tato ministerstva vydávají nejrůznější sdělení, metodické pokyny, či pořádají odborná školení a setkání. Výkon státní správy je také ministerstvy pravidelně monitorován a kontrolován. Výklad vodního zákona a jeho realizace ve vodohospodářské praxi jednotlivými pracovníky vodoprávních úřadů tak v naprosté většině případů vychází z celkového pohledu státní správy na ochranu vod a vodní hospodářství. Na druhé straně je pravdou, že nejen ve vodním hospodářství můžeme pozorovat obecnou praxi, kdy státní správa při svém rozhodování inklinuje spíše k opakování řešení, která byla realizována v minulosti, než k hledání nových postupů. Když k tomu vezmeme v úvahu i skutečnost, že naše legislativa nejen v oblasti životního prostředí postupně nabobtnává a ze zákonů obecné povahy se stávají detailní kuchařky s řadou konkrétních ustanovení a postupů, nelze se pak divit, že se úředníci raději striktně drží litery zákona, než aby volili neotřelá, v zákonech jen obecně popsaná, ale v dané lokalitě zcela vyhovující řešení.

Stránský: *Evropskou unii lze hodnotit z různých pohledů. Jak na ni pohlížíte vy, nejméně s ohledem na vodní hospodářství?*

Vlasák: Ochrana životního prostředí je bezesporu jednou z oblastí, ve které má smysl v rámci Evropské unie uplatňovat společnou politiku. Směrnice o jakosti vody určené k lidské spotřebě či o čištění městských odpadních vod patří k základním pilířům oboru vodovodů a kanalizací v celé Evropské unii. Díky tomu v Evropě máme jednotný pohled na tak základní věci, jako jsou například kvalitativní požadavky na pitnou vodu. Na druhé straně je potřeba dbát na řádnou implementaci unijních pravidel a pokud možno vyvarovat se principu „pozlacování“, kdy pod zámlinkou přejímání unijní legislativy si do našich zákonů, nařízení či vyhlášek sami zavádíme požadavky, které po nás Evropská unie nepožaduje. Současně je potřeba více se věnovat a ovlivňovat proces přípravy unijních předpisů ještě před jejich přijetím. V nedávné době jsme přes naši evropskou zastřešující organizaci EurEau a přímou interpelací našich europoslanců dokázali ovlivnit probíhající revizi směrnice o pitné vodě, kde pozměňovací návrh upravoval limit pro perfluorované látky na takovou úroveň, jejíž garanci by zajistila prakticky jen reverzní osmóza. Tomuto nešťastnému návrhu jsme dokázali předejít, když jsme europoslancům vysvětlili skutečné reálné dopady do vodárenské praxe. V nejbližší době vstoupí v platnost nařízení o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody, kde jsme dokázali původní návrh Evropské komise na půdě Evropského parlamentu i Evropského výboru regionů, kde jsem měl tu

čest být zpravodajem tohoto nařízení, výrazně pozměnit. Tato úprava spočívala v možné širší aplikaci recyklace vod ve vodohospodářské praxi s tím, že producent (provozovatel čistírny odpadních vod) oproti původnímu návrhu neponese veškerá případná rizika vyplývající z používání recyklovaných vod, ale tato rizika budou dělena s koncovým uživatelem této recyklované vody.

Stránský: *Jak hodnotíte novelu vodního zákona?*

Vlasák: Pokud se jedná o novelu vodního zákona, která nabyla účinnosti od začátku letošního roku, pak si jistě všichni pamatujeme někdy až vyhrocené debaty z roku 2016, kdy se řešila otázka změny výše poplatků za odběr podzemních vod a za vypouštění znečištění. Tato novelizační ustanovení však byla z předlohy zákona nakonec stažena a novela tak řešila pouze změnu administrace poplatků či implementaci Rámcové směrnice o vodách zakotvením způsobu udělování výjimek vodoprávním úřadem v případě, že realizací záměru dojde ke zhoršení stavu vodního útvaru povrchové nebo podzemní vody. Poměrně zásadní změna se ukázala v nahlášení na srážkové vody nateklé do jednotné kanalizace, které jsou nově považovány za vody odpadní, a to se všemi důsledky, které z této kategorizace vyplývají. Z tohoto důvodu byla do zákona implementována výjimka, která osvobozovala od nutnosti získat povolení k nakládání s odpadními vodami odlehčovací komory umístěné na jednotné kanalizaci. V průběhu schvalovacího procesu potom poslancek iniciativou byla tato výjimka pozměněna takovým způsobem, že následně Ministerstvo životního prostředí tuto výjimku vykládá tak, že se nevztahuje na odlehčovací komory umístěné v areálu ČOV. O tomto výkladu jsme se dozvěděli jen pár týdnů před začátkem letošního roku. Jednotliví provozovatelé se pustili do administrace získání potřebných povolení, což se ale mnohde ukázalo jako neřešitelný problém. Vodoprávním úřadům je totiž nutné v případě žádosti o povolení předložit i údaje o objemu a složení odlehčovaných vod a zajistit sledování těchto parametrů. Řada odlehčovacích komor však není na tato sledování vybavena a provozovatelé pochopitelně těmito údaji ani nedisponují. Podle našich propočtů mohou náklady spojené s úpravou jedné odlehčovací komory pro účely splnění požadavků na vydání povolení k odlehčování vod dosáhnout i milionových částek, za celý náš obor se potom pohybuje ve stamilionech. Podle našeho názoru je daleko účelnější tyto prostředky vynaložit na úpravu těch odlehčovacích komor, které neplní řádně svou funkci, či na opatření omezující nátok srážkových vod do jednotné kanalizace. Pro ochranu životního prostředí bychom udělali mnohem více, než jen vykazovat objemy a složení odlehčovaných vod pro potřeby Ministerstva životního prostředí.

V případě chystané novely vodního zákona věnující se problematice sucha jsem přesvědčen, že novela jde správným směrem. Zpracování plánů pro zvládnání sucha na krajské a v případě potřeby obecní úrovni podle této novely je totiž úplným základem, jak se na hrozící suché epizody připravit. Zatím jsme strávili několik let diskusemi o suchu, nikdo ale zatím neřekl, jaká opatření se mají přijmout. Přestože se s Ministerstvem zemědě-

ství lišíme v některých detailech, které se ještě v průběhu vypořádání podaných připomínek mohou změnit, obecně lze přístup ministerstva k novele a jejímu vzniku hodnotit kladně. Ministerstvo zemědělství totiž přizvalo řadu odborných organizací už k přípravě návrhu novely, a tak mnoho věcí jsme měli možnost si vyjasnit ještě před předložením zákona do mezirezortního připomínkového řízení.

Stránský: *U odlehčovacích komor upozorňujete na to, že sice je potřebné věc řešit, ale nikoliv navrženým tempem. I u BATů provozovatelé a vlastníci upozorňovali, že stanovené ukazatele jsou skokové. Mnozí ale upozorňují, že skokovost je způsobena i tím, že vlastníci i provozovatelé se dlouhodobě snažili být i postupněmu zpřísnění limitů bránit, a tedy že příčinu skokového navýšení limitů je třeba hledat (i) v popsaném přístupu. Tato obrana je z hlediska ekonomiky oprávněná. Je logické, že každý vlastník se bude snažit minimalizovat náklady. Mohl byste tedy osvětlit postoj SOVAK ČR?*

Vlasák: Problematiku fosforu a eutrofizace vod dlouhodobě sledujeme, byla také součástí diskuse o uvažovaném zpřísnění limitů BAT a současně navýšení poplatků za vypouštění znečištění, přičemž od obou úprav se nakonec ustoupilo. Samozřejmě uznáváme, že hlavním zdrojem fosforu v povrchových vodách jsou bodové zdroje znečištění z komunálních odpadních vod. Nemůžeme ale souhlasit s přístupem některých zástupců Ministerstva životního prostředí či státních podniků Povodí. V rámci probíhajících debat totiž z jejich strany zaznívají mnohdy nereálné požadavky na emisní limity, které by byly splnitelné pouze za vynaložení značných prostředků s dopadem do výše plateb za stočné. Je potřeba si uvědomit, že odtok z městské čistírny odpadních vod není jediným zdrojem fosforu v povrchových vodách. Nemá tedy smysl upravit technologii ČOV tak, aby plnila limit třeba 0,2 mg/l, pokud nebudu mít řádně vyřešeny další vstupy, ať už je to plošné znečištění ze zemědělské činnosti, průmyslových čistíren odpadních vod či odlehčovacích komor, jejíž technický stav či dlouhodobé přetěžování neodpovídající původním návrhovým parametrům neumožňuje její řádnou funkci. Náš spolek dlouhodobě zastává názor, že spíše než „velký třesk“ spojený s plošným skokovým navýšením odtokových limitů je potřeba danou lokalitu řešit komplexně. V daném území zmapovat všechny vstupy a ty postupně řešit podle stávající legislativy. Mnohde by se zcela jistě ukázalo, že než

stavět na velké ČOV terciární čištění pro srážení fosforu, kam například mířila již zmíněná novela vodního zákona či navrhovaná úprava limitů BAT, je lepší předepsat fosfor jako jeden z ukazatelů i pro menší ČOV v daném území, které tuto povinnost zatím nemají. Stávající nařízení totiž jasně říká, že neexistence emisního standardu nevyklučuje možnost předepsání emisního limitu. Samotnou kapitolou jsou domovní ČOV, které při povolení takzvané na ohlášku se jednou provždy „ztratí“ z dohledu a nemáme objektivní kontrolu nad kvalitou takto vyčištěných odpadních vod. Přitom se ale všichni shodneme, že i relativně malý zdroj dokáže výrazně negativně ovlivnit poměrně velké povodí.

Stránský: *Je reálná samofinancovatelnost oboru? Obzvlášť když se operuje s termínem „sociálně únosná cena vody“?*

Vlasák: Jedním ze základních záměrů Ministerstva zemědělství coby regulátora oboru vodovodů a kanalizací je dosáhnout samofinancovatelnosti již vybudované vodohospodářské infrastruktury. Cílem tohoto záměru je stav, kdy stát z národních či evropských dotačních titulů pomůže městům a obcím dovybudovat potřebnou vodohospodářskou infrastrukturu. Na její opravy, rekonstrukce či obnovu si však její vlastníci opatří prostředky sami jejím provozem. Toho lze ale dosáhnout pouze za předpokladu, že tyto náklady budou plně zahrnovány do plateb za vodné a stočné. Mohu s potěšením konstatovat, že v současné době se to už stává běžnou praxí. Kupříkladu v roce 2017 skupina padesáti největších provozovatelů vodohospodářské infrastruktury, kteří se podílejí z cca 90 % na veškerých dávkách pitné vody a z cca 75 % na odvádění a čištění odpadních vod v ČR, vygenerovala ve svých platbách za vodné a stočné prostředky určené na opravy a obnovu jimi provozované infrastruktury ve výši 14 mld. Kč. Tato částka tak v průměrných platbách za vodné a stočné dosáhla podílu 38,6 % (neboli z každé koruny vybrané za vodné a stočné směřuje cca 40 haléřů do infrastruktury) a stala se tak vůbec největší nákladovou položkou, která je koncovým zákazníkům v rámci plateb za vodné a stočné účtována. Za potěšující lze označit skutečnost, že prostředky určené na opravy a obnovu infrastruktury v posledních letech rostou jak v absolutních hodnotách, tak i v poměru k ostatním nákladovým položkám v platbách za vodné a stočné.

Bohužel ne vše je v oboru vodovodů a kanalizací takto ideální. Jak už několikrát

rokem ukazuje benchmarking Ministerstva zemědělství, řada vlastníků a provozovatelů především z řad malých a nejmenších obcí v ČR stále podceňuje význam tvorby a investic prostředků z plateb za vodné a stočné do vodohospodářské infrastruktury. Ve snaze udržet cenu vody na co nejnižší úrovni, tyto náklady do plateb za vodné a stočné nezahrnují buď vůbec, nebo ne v potřebné míře, či rovnou dotují uživateli vybudovaného vodovodu či kanalizace v mnoha případech znamenají vyšší platby za vodné a stočné přepočtené na m³, než činí celorepublikový průměr. Starosty těchto obcí do budoucna čeká nepopulární rozhodnutí o navýšení ceny vody pro jejich občany, jak už ostatně mnoho z nich bylo vyzváno Ministerstvem zemědělství. V některých případech bude nutné vést širší diskusi o integraci vlastníků a provozovatelů vodohospodářské infrastruktury, neboť skutečné náklady promítnuté do vodného a stočného by překračovaly sociálně únosnou cenu vody. Jak se totiž ukazuje, malé obce nikdy nemohou provozovat a rozvíjet svůj vodohospodářský majetek se stejnou efektivitou, jako v případě větších společností. To, že na cca 10 % fakturované pitné vody a cca 25 % odpadní vody připadá téměř 6 500 vlastníků a 2 800 provozovatelů, je skutečně velký problém, na který bychom se do budoucna měli zaměřit. Tímto směrem by měla jít i podpora státu, kde další dotace by měly být jednoznačně směřovány větším vlastnickým celkům, které následně převezmou tuto infrastrukturu do své správy. V opačném případě se bude rozdílnost ve stavu vodohospodářské infrastruktury a úrovni poskytovaných služeb mezi městy a převážně venkovskými oblastmi i nadále prohlubovat.

Stránský: *Jaké zásadní výzvy před ochranou vod, případně před ochranou životního prostředí stojí?*

Vlasák: Vodní hospodářství v České republice skutečně stojí před celou řadou výzev, jejichž popsání by vydalo na samostatný článek. Z tohoto důvodu bych rád zmínil problém podle mého názoru nejpálčivější. V posledních několika letech totiž výrazně roste počet lokalit, u kterých byl prokázán výskyt látek spadajících do kategorie přípravků

Culligan Technologie úpravy vod

CULLIGAN.CZ – zástupce tradiční osvědčené značky výrobce a dodavatele technologií úpravy vody pro ČR

Originální patentovaná filtrační technika pro:

- ♦ úpravu pitných vod
- ♦ průmysl a chladicí okruhy
- ♦ domácnosti a rodinné domy
- ♦ membránové technologie

CULLIGAN.CZ s.r.o.
K Vodojemu 140, 252 19 Chráštany
Tel. 731 629 796, e-mail: kancelar@culligancz.cz
www.culligan.cz

Moderní čistírny odpadních vod

Hellstein
www.hellstein.cz

Bezúdržbový provoz

Realizace na klíč

od 69 000 Kč
cena bez DPH

obchod@hellstein.cz | www.obchod.hellstein.cz | +420 596 890 123

na ochranu rostlin, a to jak v povrchových, tak i podzemních vodách, na což upozorní i zprávy ministerstev zemědělství a životního prostředí. I řada provozovatelů vodárenské infrastruktury řeší situaci, kdy v surových vodách určených pro výrobu vody pitné jsou tyto látky detekovány, v některých případech i v koncentracích překračující aktuální platné limity. I z tohoto důvodu jsme v loňském roce provedli anketu mezi našimi členy. Z výsledků jednoznačně vyplývá, že naprostá většina respondentů přijala či v blízké budoucnosti plánuje přijmout opatření v rámci své stávající technologie úpravy pitné vody, která by se vypořádala i s tímto typem znečišťujících látek. Z výsledků ankety také vyplývá, že jednotliví vlastníci a provozovatelé vodovodů a kanalizací do dnešního dne vynaložili v souvislosti s výše uvedenými úpravami částku cca 430 mil. Kč bez DPH, a za dalších cca 1,7 mlrd. Kč bez DPH jsou připravena opatření, která budou realizována v nejbližším období. To jsou skutečně ohromné částky, které se v nějaké podobě do budoucna bohužel promítnou i do provozních nákladů, a tedy i do výše vodného. Problematika výskytu pesticidů by ale neměla být řešena primárně v oblasti technických úprav, ale prevencí. Přece není účelem úprav vod po celé České republice

doplnit o pokročilé technologie, ale ochránit naše vodní zdroje tak, že pro úpravu na vodu pitnou nebudou tyto technologie potřeba. A to se s ohledem na dosavadní jednoznačné preference potřeb zemědělství, mnohdy produkujícího technické plodiny, které neslouží k výrobě potravin, neděje v potřebné míře.

Stránský: *Kdysi při prohlídce staré pražské čistírny mě zaujalo to, jak pamětník vzpomínal na to, že obsluha čistírny se rekrutovala z velké části z lidí nepříliš vzdělaných. Nyní je to velice sofistikované zaměstnání. Jak jsme na tom v oblasti vzdělávání a v předávání odborných informací, získaných z nemalé části i za české peníze, z výzkumných ústavů a vysokých škol do praxe?*

Vlasák: Je pravda, že postupem času roste potřeba kvalifikovaných odborných pracovníků nejrůznějších technických i jiných profesí. Zavádění nových technologií do praxe znamená i potřebu zcela nových profesí a rozšíření znalostí stávajících pracovníků ve vodním hospodářství. Bohužel počty čerstvých absolventů středních a vysokých škol se zaměřením vodní hospodářství spíše klesají. I z tohoto důvodu SOVAK ČR připravil ve spolupráci s Vyšší odbornou školou stavební a Střední školou stavební ve Vysokém Mýtě a Institutem environmentálních služeb, a.s., již třetí ročník

studijního programu „Provozovatel vodovodů a kanalizací“. Je to náš malý příspěvek k dalšímu zvýšení kvalifikační úrovně provozovatelů vodovodů a kanalizací i zainteresovaných pracovníků veřejné a státní správy. Naše oborové sdružení navázalo i spolupráci s CzWA a s jejich skupinou Young Water Professionals připravujeme v rámci blížící se výstavy VOD-KA i doprovodný program JOB-KA, jehož cílem je seznámit středoškolské i vysokoškolské s naším oborem a představit jim vodní hospodářství jako obor, kde mohou najít uplatnění. Členové našeho spolku rovněž začali více spolupracovat s jednotlivými výzkumnými organizacemi a podílejí se na řešení řady výzkumných projektů, jehož výsledky pak uplatňují ve své praxi.

Na druhé straně bohužel někteří vlastníci vodohospodářské infrastruktury dosud nepochopili, že pokud při návrhu a realizaci vybraných technologií zvolí řešení využívající prvky podléhající patentové ochraně, které v praxi výrazně snižují investiční i provozní náklady, je naprostou samozřejmostí si tato patentová práva řádně vypořádat. Naše největší ČOV v ČR je toho bohužel smutným příkladem.

Ing. Václav Stránský

INFORMUJEME

Sucho a zdroje pitné vody

Denisa Ranochová

Ačkoliv víme, že všechna voda z našeho území odtéká do okolních států a disponibilních vodních zdrojů máme na jednoho obyvatele téměř nejméně z celé Evropy, dosud jsme nezaznamenali tak výrazný nedostatek vodních zdrojů, jako v několika posledních letech. Letošní 21. mezinárodní vodohospodářská výstava VODOVODY-KANALIZACE 2019 naznačí co dělat, abychom v budoucnosti již zaskočení nebyli.

Hlavním důvodem ještě nedávného „vodního blahobytu“ byla skutečnost, že suchá období se vyskytovala obvykle v jednom, výjimečně ve dvou po sobě jdoucích letech, a rychle obnovené zásoby mělké podzemní vody je umožnily dobře překlenout. Sucha se v minulosti projevila především v zemědělství a v krajině, avšak výrazný nedostatek vodních zdrojů, tedy hydrologické sucha, prakticky nenastávalo.

„Od roku 2014 se sucho vyskytuje ve čtyřech za sebou jdoucích letech a v některých regionech deficit srážek dosáhl až 70 % ročních úhrnů, což kromě výrazného sucha zemědělského vede k nedostatku vody následkem poklesu dostupných vodních zdrojů,“ upozorňuje RNDr. Pavel Punčochář, CSc., ze Sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a dodává: **„Provozovatelé vodovodních systémů a jejich vlastníci začínají mít problém se zajištěním zdrojů pitné vody. Výrazně horší je ale situace v případě vodárenských zdrojů z podzemních vod. Vodojemy jsou plněny cisternami dováženou vodou, což je ale z dlouhodobého hlediska neudržitelný způsob.“**

Ještě nepříznivější je situace při individuálním zásobování vodou ze studní. Pokud nebude do budoucna voda na našem území více zadržena a akumulována, nebude možné se spoléhat, že se podaří období nedostatku vody překlenout.

„Začíná se také projevat to, že stávající akumulace v existujících přehradních

nádržích nebude při víceletém suchu dostatečovat. Proto je nutné rozhodnout o potřebě výstavby dalších nádrží, zejména v regionech, kde se nedostatek vody projevuje již nyní nejtěživěji,“ říká Pavel Punčochář.

I když se v současné době zastavil pokles objemů v přehradních nádržích, ke zlepšení stavu podzemních vod prakticky nedochází, spíše došlo k mírnému zhoršení a výhled doplnění zásob je extrémně obtížné předpovědět.

V loňském roce byla přijata „Koncepte ochrany před následky sucha pro území České republiky“, která obsahuje soubor opatření. Bez akumulace nelze vodu z krajiny vůbec získat v potřebném množství a na potřebných místech.

Existuje soubor programů dotačních podpor na realizaci opatření jak k zadržování vody v krajině, tak na zabezpečení vodních zdrojů v nádržích pro zásobování obyvatel pitnou vodou a další hospodářské potřeby, např. Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II.

„Vzhledem k tomu, že příprava takových vodních děl trvá minimálně patnáct až dvacet let, je nutné o výstavbě rozhodnout v nejbližší době, aby se příští generace v letech 2040–2050 dočkala podobného „vodního komfortu“, jaký jsme měli dosud my díky práci vodohospodářů v minulosti,“ uzavírá Punčochář.

Letošní výstava VOD-KA 2019 proběhne 21.–23. května 2019 v areálu PVA Praha – Letňany. Pořadatelem a odborným garantem výstavy je Sdružení oboru vodovodů a kanalizací České republiky SOVAK, organizátorem je společnost EXPONEX.

Denisa Ranochová
denisa@ranochova.cz